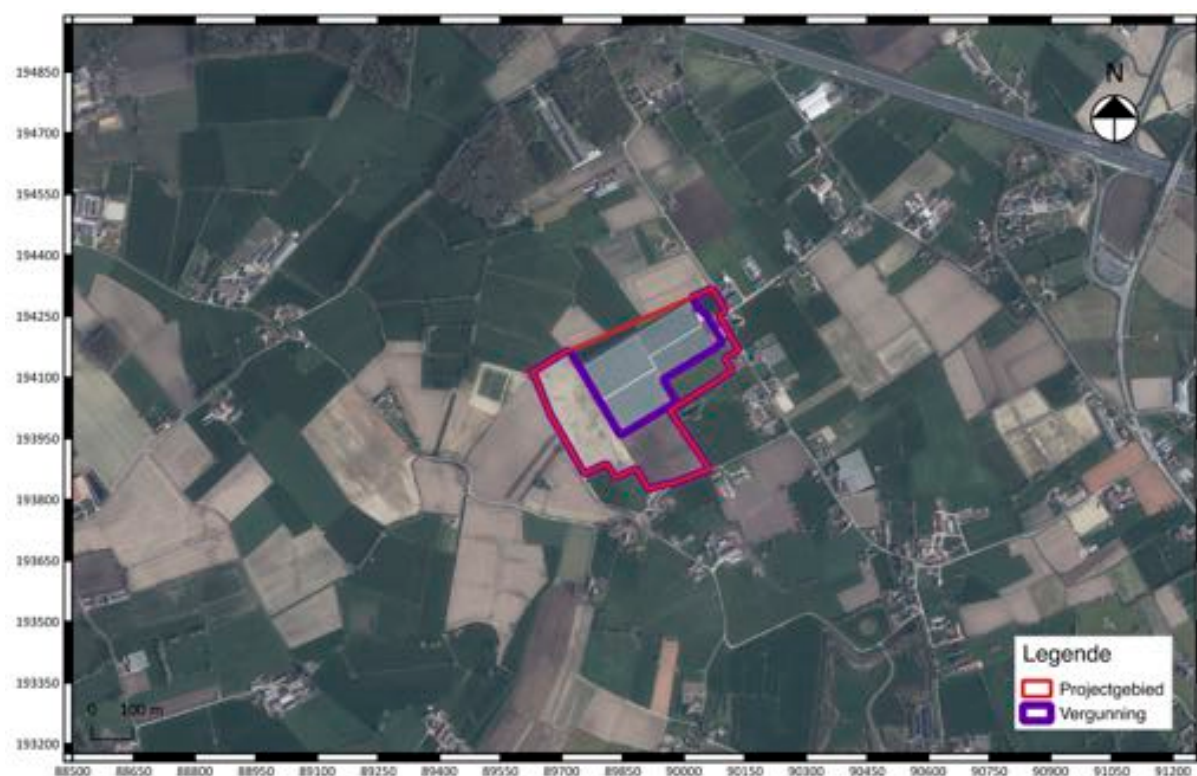

Archeologienota: De ontwikkeling van een nieuwe serre en bufferbekken aan het Veldeken te Nevele

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Hoofdstuk 2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017D202
 Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148
 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
 Locatie: Nevele, Veldeken (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x: 89623; y: 193826
 punt 2: x: 90135; y: 194319
 Nevele, Afd. 1, Sectie E, percelen 71, 72, 78B, 89^E, 92, 94, 98 & 101 (fig. 1.3)
 Periode uitvoering: 18 april 2017
 Relevante termen: proefsleuvenonderzoek, zandstreek, buitengebied, verstoring, drainage
 Verstoorte zones: Binnen de proefsleuven werden grote verstoringen aangetroffen. Deze waren enerzijds afkomstig van wat lijkt op een gedempt bufferbekken, anderzijds van de vele drainagebuizen.

Randvoorwaarden

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een zone geselecteerd voor het graven van proefsleuven. Enkel in deze zone kunnen potentieel archeologische waarden worden verstoord door de geplande werken. Er hoefden dan ook enkel in deze zone proefsleuven te worden gegraven. Deze zone heeft een oppervlakte van ca. 24.941 m².

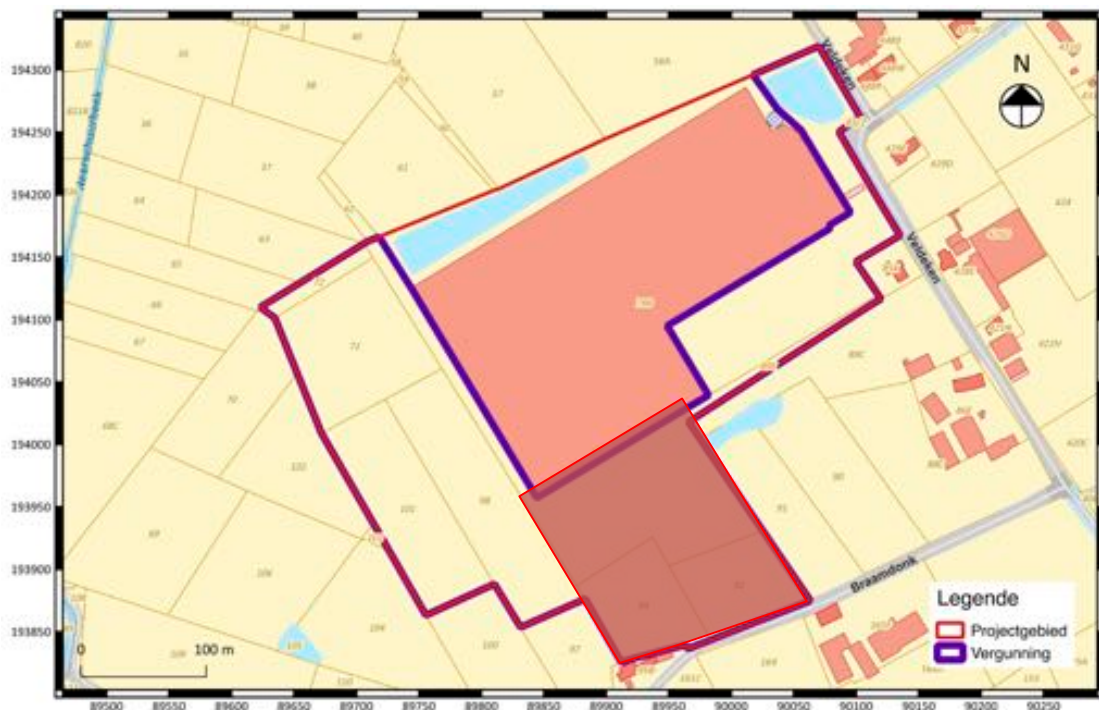

Fig. 2.1: Synthesepan met aanduiding van de zone geselecteerd voor verder onderzoek.

2.1.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstelling van een vooronderzoek met ingreep in de bodem is nagaan of archeologische niveau 's aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte om een inschatting te kunnen maken van de verstoring van de geplande werken. Verder dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Kunnen de gegevens uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem bijkomende informatie aanleveren die toelaten de hypothesen gebaseerd op het bureauonderzoek bevestigen, verfijnen of bij te sturen op vlak van de opbouw van de ondergrond, aanwezigheid van intacte bodems, verstoring van de oorspronkelijke bodem, verwachte periode en aard van de site bijvoorbeeld?

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Waar ligt/ lag de hoogste grondwaterspiegel?
- Zijn er nog intacte bodems aanwezig?
- In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?
- Wat is de aard en de omvang van de aangetroffen resten?

Het vooronderzoek in zijn geheel kan als volledig worden beschouwd als er voldoende informatie werd gegenereerd om:

- een te bekrachtigen nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft.
- een te bekrachtigen nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft.
- een te bekrachtigen nota op te maken die de onmogelijkheid voor een behoud in situ staft en een plan van aanpak hiervoor biedt.
- een te bekrachtigen nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staft en een plan van aanpak hiervoor biedt.

De onderzoeksmethode beslaat de oppervlakte van 10.900 m², zoals die is afgebakend op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (fig. 2.1). De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen van het assessment beantwoord zijn.

2.1.3 Onderzoeksstrategie, methode en technieken

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van de Goede Praktijk van toepassing.

De aangelegde proefsleuven hebben een breedte van 2 m met een maximale tussenafstand (van as tot as) van 15 m. De proefsleuven worden in een min of meer vast grid aangelegd met een quasi noord-zuid oriëntatie (fig. 2.2). Deze oriëntatie wordt voorgesteld omdat dit inspeelt op de topografische situatie (rekening houdende met het reliëf) en zorgt voor een accurate steekproef, zonder enige willekeur. De sleuven moeten minstens 10% van het volledige terrein beslaan, tenzij tijdens de uitvoering van de werking grote bodemverstoringen worden vastgesteld. In totaal moet minstens 12,5% van het terrein onderzocht worden. Indien een archeologische site wordt aangetroffen, worden extra proefsleuven en/of kijkvensters gegraven om een afbakening van de site te bekomen. Kijkvensters worden ook gegraven om schijnbaar lege zones te controleren.

De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. De proefsleuven worden aangelegd op alle archeologische niveaus waarop grondsporen te zien zijn. De teelaarde en het eventuele onderliggende colluvium worden verwijderd. Bij het leesbaar maken van het te registreren grondvlak dient aandacht te worden besteed aan de aanwezigheid van lithisch materiaal. Een steentijdsite is weinig waarschijnlijk, maar kan immers niet uitgesloten worden. Indien een steentijdsite wordt aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek, worden de artefacten in 3D geregistreerd. Het materiaal wordt tijdens het veldwerk voorgelegd aan een ervaringsdeskundige lithische artefacten.

De uitvoerders van het proefsleuvenonderzoek dienen niet te beschikken over bijkomende specifieke competenties ten opzichte van deze opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

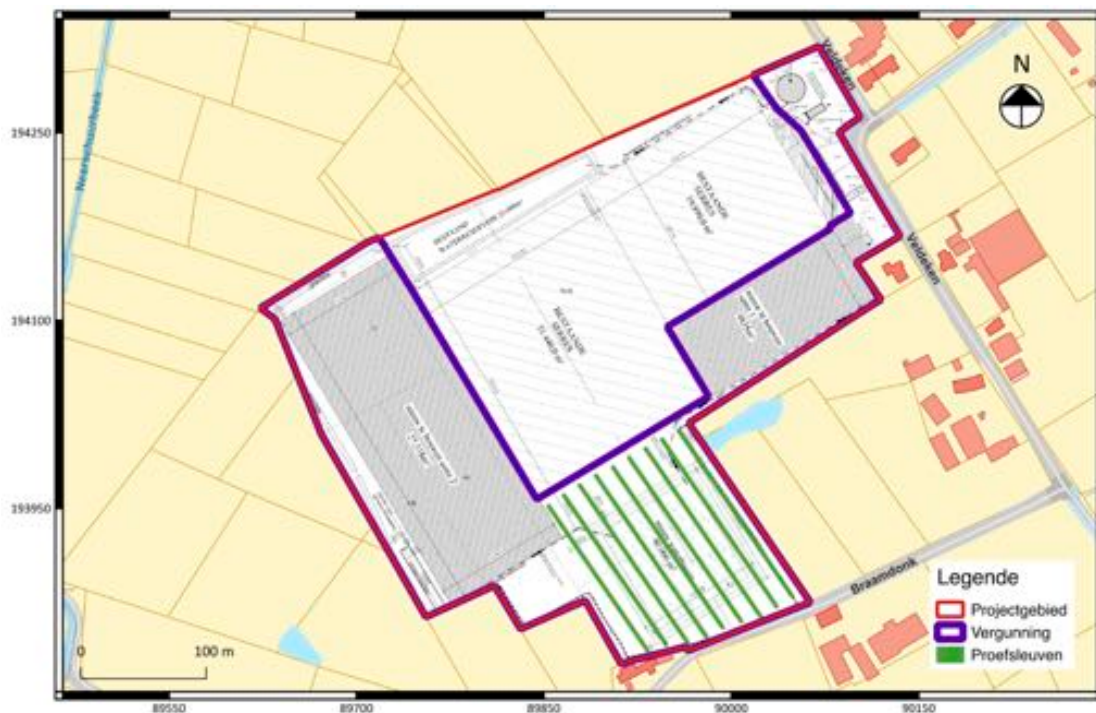

Fig. 2.2: Synthesepan met aanduiding van het voorgestelde sleuvenplan.

2.1.4 Afwijkingen ten opzichte van de vooropgestelde onderzoeksstrategie en –methodes

Doordat er vele verstoringen werden aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek werd het niet nodig geacht om veel bijkomende kijkvensters te graven. Hierdoor werd de vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5 % niet gehaald. De proefsleuven werden wel aangevuld met twee kijkvensters ter hoogte van de minder verstoorde zones.

2.2 Assessmentrapport

2.2.1 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

Tijdens het onderzoek werden verspreid over het terrein geen antropogene bodemsporen aangetroffen (fig. 2.3). Wel kon de aanwezigheid van verschillende grote verstoringen en verschillende drainagebuizen worden vastgesteld. In totaal werd een oppervlakte van 2.748 m² onderzocht. Dit komt overeen met 11,02 % van de totaal te onderzoeken oppervlakte (ca. 24.941 m²).

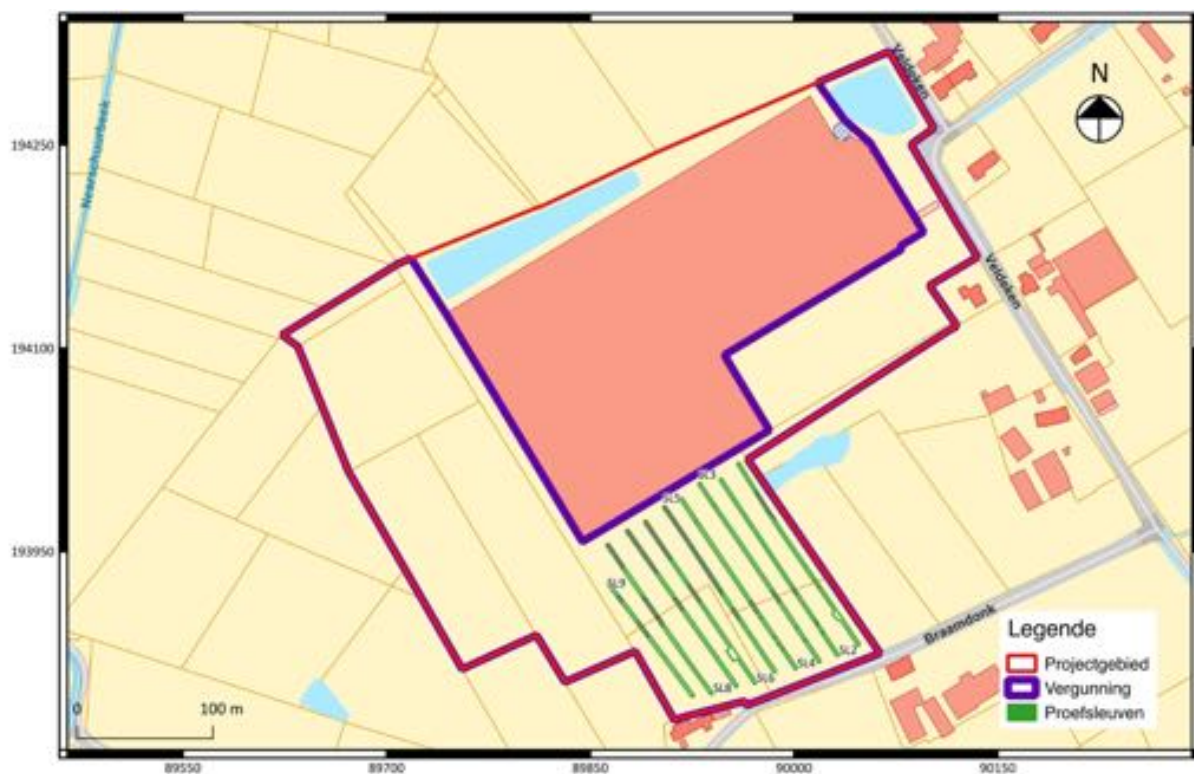

Fig. 2.4: Zicht op de aangetroffen sporen binnen het projectgebied.

2.2.1.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw

Tijdens het onderzoek werden elf bodemprofielen geregistreerd en opgeschoond. Op basis daarvan kan worden vastgesteld dat de bodemopbouw niet over het gehele terrein intact bewaard is. Op basis van het bureauonderzoek werd een matig droge zandleembodem of een matig droge lemige zandbodem, beide met een textuur B horizont verwacht. Een dergelijke bodemopbouw werd niet

aangetroffen tijdens het onderzoek. De sterk antropogene invloed die enkel in het westelijke deel van het projectgebied werd gekarteerd, komt eigenlijk over het volledige terrein voor.

Ter hoogte van proefsleuf 1 (SL1) werd een bodemopbouw vastgesteld bestaande uit twee horizonten. Een eerste horizont is een antropogeen pakket met een dikte van ca. 60 cm. Het is relatief homogeen bruin van kleur en bevatte weinig inmengingen. Vanaf ca. 60 cm onder het maaiveld is de C-horizont waarneembaar. De overgang tussen beide lagen is eerder grillig met wiggen naar onderen toe, wat mogelijk wijst op een verstoring van de originele bodemopbouw. Een gelijkaardige bodemopbouw werd aangetroffen ter hoogte van bodemprofiel 3, 4 en 5.

Fig. 2.5: Zicht op de bodemopbouw ter hoogte van bodemprofiel PR1.

Fig. 2.6: Zicht op een bewaarde bodem ter hoogte van proefsleuf 5.

De overige bodemprofielen vertonen een verstoorde bodemopbouw (fig. 2.7 – fig. 2.9). In de meeste gevallen bestaat de bodemopbouw uit een opeenvolging van antropogene pakketten, waarbij geen intacte C-horizont werd aangetroffen binnen het bereik van de profielput.

Fig. 2.7: Zicht op de bodemopbouw ter hoogte van bodemprofiel 2 (PR2).

Fig. 2.8: Zicht op de bodemopbouw ter hoogte van bodemprofiel 7 (PR7).

Fig. 2.9: Zicht op de bodemopbouw ter hoogte van bodemprofiel 9 (PR9).

2.2.1.2 Sporen- en vondstenbestand⁵

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden verspreid over het terrein geen sporen aangetroffen. Daarnaast werd ook geen historisch relevant vondstmateriaal aangetroffen, ook niet als losse vondst.

Verspreid over het terrein werden enkele zeer grote verstoringen aangetroffen. In de vulling van deze verstoringen werd regelmatig plastic gevonden, wat wijst naar een relatief recent verleden. Daarnaast zorgden de vele drainagebuizen voor een relatief brede, doch ondiepe verstoring.

⁵ Een volledige beschrijving van alle sporen en vondsten kan worden gevonden in de spoor- en vondstinventaris.

Fig. 2.10: Zicht op een grote verstoring ter hoogte van proefsleuf 1.

Fig. 2.11: Plastiek binnen de vulling ter hoogte van proefsleuf 1.

Fig. 2.12: Zicht op drainagebuis in proefsleuf 1.

Fig. 2.13: Coupe van een drainagebuis.

Fig. 2.14: Zicht op een grote boomkuil ter hoogte van proefsleuf 7.

2.2.2 Interpretatie van het onderzochte gebied en confrontatie met de verwachtingen geformuleerd op basis van het bureauonderzoek.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een verwachting geformuleerd voor het aantreffen van grondsporensites vanaf de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen. Er werd geen verwachting geformuleerd voor het aantreffen van prehistorische artefactensites noch voor grondsporensites vanaf de late middeleeuwen. Deze verwachting bleek na afloop van het proefsleuvenonderzoek ongegrond.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de bodemopbouw over een groot deel van het terrein verstoord is. Daarnaast kon worden vastgesteld dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn binnen de grenzen van het projectgebied, ook niet binnen de niet verstoorde zones. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld worden dat het volledige projectgebied kan worden gekarteerd als een Pdc(o) bodem, Matig droge lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont met sterke antropogene invloed.

2.2.3 Potentieel op kenniswinst

Tijdens het proefsleuvenonderzoek kon met zekerheid worden aangetoond dat er binnen de grenzen van het projectgebied geen relevante archeologische waarden aanwezig zijn. Er werden geen elementen aangetroffen die verder onderzoek noodzaketen.

2.2.4 Synthese

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de bodemopbouw over een groot deel van het terrein verstoord is. Daarnaast kon worden vastgesteld dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn binnen de grenzen van het projectgebied, ook niet binnen de niet verstoorde zones..

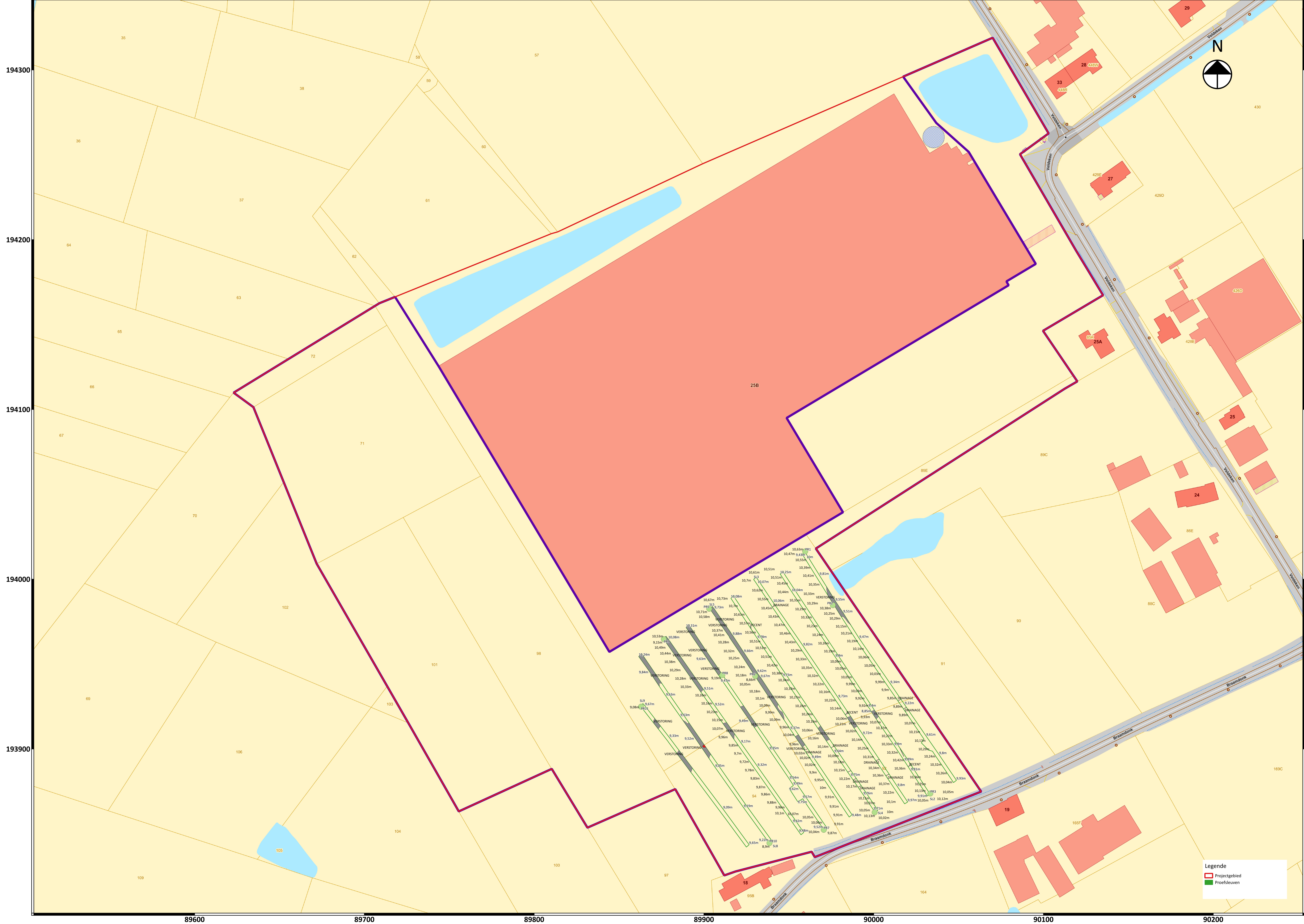
Er werden bovendien ook geen historisch relevante vondsten aangetroffen als losse vondst.

Bibliografie

Literatuur:

VANDEPUTTE O. 2011: *Erfgoedbibliotheek van de Belgische Gemeenten: Oost-Vlaanderen*, Tielt.

Websites (allen geraadpleegd op 13 maart 2017):

Vergunningsnummer

(F)oto, (O)verzicht, (PR)ofiel, (V)lak, (C)oupe, (D)etail, (W)erkfoto, (V)ondst, ...

2017D202-OVERZICHT-FO — Volgnummer

(S)poor, (PR)profiel, (SL)euf, (W)erk(P)ut, (L)osse(V)ondst, (P)aleo(B)oring, (M)etaal(D)etectie, ...

2017D202-OVERZICHT-FO-1	2017D202-PR3-FPR-1	2017D202-SL1-FO-2	2017D202-SL1-FO-38
2017D202-OVERZICHT-FO-2	2017D202-PR3-FPR-2	2017D202-SL1-FO-3	2017D202-SL1-FO-39
2017D202-OVERZICHT-FO-3	2017D202-PR3-FPR-3	2017D202-SL1-FO-4	2017D202-SL1-FO-40
2017D202-OVERZICHT-FO-4	2017D202-PR3-FPR-4	2017D202-SL1-FO-5	2017D202-SL1-FO-41
2017D202-OVERZICHT-FO-5	2017D202-PR3-FPR-5	2017D202-SL1-FO-6	2017D202-SL1-FO-42
2017D202-OVERZICHT-FO-6	2017D202-PR3-FPR-6	2017D202-SL1-FO-7	2017D202-SL1-FO-43
2017D202-OVERZICHT-FO-7	2017D202-PR4-FPR-1	2017D202-SL1-FO-8	2017D202-SL1-FO-44
2017D202-OVERZICHT-FO-8	2017D202-PR4-FPR-2	2017D202-SL1-FO-9	2017D202-SL1-FO-45
2017D202-OVERZICHT-FO-9	2017D202-PR4-FPR-3	2017D202-SL1-FO-10	2017D202-SL2-FO-1
2017D202-OVERZICHT-FO-10	2017D202-PR4-FPR-4	2017D202-SL1-FO-11	2017D202-SL2-FO-2
2017D202-OVERZICHT-FO-11	2017D202-PR4-FPR-5	2017D202-SL1-FO-12	2017D202-SL2-FO-3
2017D202-OVERZICHT-FO-12	2017D202-PR4-FPR-6	2017D202-SL1-FO-13	2017D202-SL2-FO-4
2017D202-OVERZICHT-FO-13	2017D202-PR5-FPR-1	2017D202-SL1-FO-14	2017D202-SL2-FO-5
2017D202-OVERZICHT-FO-14	2017D202-PR5-FPR-2	2017D202-SL1-FO-15	2017D202-SL2-FO-6
2017D202-OVERZICHT-FO-15	2017D202-PR5-FPR-3	2017D202-SL1-FO-16	2017D202-SL2-FO-7
2017D202-OVERZICHT-FO-16	2017D202-PR5-FPR-4	2017D202-SL1-FO-17	2017D202-SL2-FO-8
2017D202-OVERZICHT-FO-17	2017D202-PR6-FPR-1	2017D202-SL1-FO-18	2017D202-SL2-FO-9
2017D202-PR1-FPR-1	2017D202-PR6-FPR-2	2017D202-SL1-FO-19	2017D202-SL2-FO-10
2017D202-PR1-FPR-2	2017D202-PR6-FPR-3	2017D202-SL1-FO-20	2017D202-SL2-FO-11
2017D202-PR1-FPR-3	2017D202-PR6-FPR-4	2017D202-SL1-FO-21	2017D202-SL2-FO-12
2017D202-PR1-FPR-4	2017D202-PR7-FPR-1	2017D202-SL1-FO-22	2017D202-SL2-FO-13
2017D202-PR1-FPR-5	2017D202-PR7-FPR-2	2017D202-SL1-FO-23	2017D202-SL2-FO-14
2017D202-PR10-FPR-1	2017D202-PR7-FPR-3	2017D202-SL1-FO-24	2017D202-SL2-FO-15
2017D202-PR10-FPR-2	2017D202-PR7-FPR-4	2017D202-SL1-FO-25	2017D202-SL2-FO-16
2017D202-PR10-FPR-3	2017D202-PR7-FPR-5	2017D202-SL1-FO-26	2017D202-SL2-FO-17
2017D202-PR10-FPR-4	2017D202-PR7-FPR-6	2017D202-SL1-FO-27	2017D202-SL2-FO-18
2017D202-PR11-FPR-1	2017D202-PR7-FPR-7	2017D202-SL1-FO-28	2017D202-SL2-FO-19
2017D202-PR11-FPR-2	2017D202-PR7-FPR-8	2017D202-SL1-FO-29	2017D202-SL2-FO-20
2017D202-PR11-FPR-3	2017D202-PR8-FPR-1	2017D202-SL1-FO-30	2017D202-SL2-FO-21
2017D202-PR11-FPR-4	2017D202-PR8-FPR-2	2017D202-SL1-FO-31	2017D202-SL2-FO-22
2017D202-PR2-FPR-1	2017D202-PR8-FPR-3	2017D202-SL1-FO-32	2017D202-SL2-FO-23
2017D202-PR2-FPR-2	2017D202-PR9-FPR-1	2017D202-SL1-FO-33	2017D202-SL2-FO-24
2017D202-PR2-FPR-3	2017D202-PR9-FPR-2	2017D202-SL1-FO-34	2017D202-SL3-FO-1
2017D202-PR2-FPR-4	2017D202-PR9-FPR-3	2017D202-SL1-FO-35	2017D202-SL3-FO-2
2017D202-PR2-FPR-5	2017D202-PR9-FPR-4	2017D202-SL1-FO-36	2017D202-SL3-FO-3
2017D202-PR2-FPR-6	2017D202-SL1-FO-1	2017D202-SL1-FO-37	2017D202-SL3-FO-4

Het archeologisch vooronderzoek aan de Veldeken te Nevele

2017D202-SL3-FO-5	2017D202-SL5-FO-17	2017D202-SL8-FO-11
2017D202-SL3-FO-6	2017D202-SL6-FO-1	2017D202-SL8-FO-12
2017D202-SL3-FO-7	2017D202-SL6-FO-2	2017D202-SL8-FO-13
2017D202-SL3-FO-8	2017D202-SL6-FO-3	2017D202-SL9-FO-1
2017D202-SL3-FO-9	2017D202-SL6-FO-4	2017D202-SL9-FO-2
2017D202-SL3-FO-10	2017D202-SL6-FO-5	2017D202-SL9-FO-3
2017D202-SL3-FO-11	2017D202-SL6-FO-6	2017D202-SL9-FO-4
2017D202-SL3-FO-12	2017D202-SL6-FO-7	2017D202-SL9-FO-5
2017D202-SL3-FO-13	2017D202-SL6-FO-8	2017D202-SL9-FO-6
2017D202-SL3-FO-14	2017D202-SL6-FO-9	2017D202-SL9-FO-7
2017D202-SL3-FO-15	2017D202-SL6-FO-10	2017D202-SL9-FO-8
2017D202-SL3-FO-16	2017D202-SL6-FO-11	2017D202-SL9-FO-9
2017D202-SL3-FO-17	2017D202-SL6-FO-12	2017D202-SL9-FO-10
2017D202-SL3-FO-18	2017D202-SL6-FO-13	
2017D202-SL4-FO-1	2017D202-SL6-FO-14	
2017D202-SL4-FO-2	2017D202-SL6-FO-15	
2017D202-SL4-FO-3	2017D202-SL6-FO-16	
2017D202-SL4-FO-4	2017D202-SL6-FO-17	
2017D202-SL4-FO-5	2017D202-SL7-FO-1	
2017D202-SL4-FO-6	2017D202-SL7-FO-2	
2017D202-SL4-FO-7	2017D202-SL7-FO-3	
2017D202-SL4-FO-8	2017D202-SL7-FO-4	
2017D202-SL4-FO-9	2017D202-SL7-FO-5	
2017D202-SL4-FO-10	2017D202-SL7-FO-6	
2017D202-SL4-FO-11	2017D202-SL7-FO-7	
2017D202-SL4-FO-12	2017D202-SL7-FO-8	
2017D202-SL4-FO-13	2017D202-SL7-FO-9	
2017D202-SL4-FO-14	2017D202-SL7-FO-10	
2017D202-SL5-FO-1	2017D202-SL7-FO-11	
2017D202-SL5-FO-2	2017D202-SL7-FO-12	
2017D202-SL5-FO-3	2017D202-SL7-FO-13	
2017D202-SL5-FO-4	2017D202-SL7-FO-14	
2017D202-SL5-FO-5	2017D202-SL7-FO-15	
2017D202-SL5-FO-6	2017D202-SL7-FO-16	
2017D202-SL5-FO-7	2017D202-SL8-FO-1	
2017D202-SL5-FO-8	2017D202-SL8-FO-2	
2017D202-SL5-FO-9	2017D202-SL8-FO-3	
2017D202-SL5-FO-10	2017D202-SL8-FO-4	
2017D202-SL5-FO-11	2017D202-SL8-FO-5	
2017D202-SL5-FO-12	2017D202-SL8-FO-6	
2017D202-SL5-FO-13	2017D202-SL8-FO-7	
2017D202-SL5-FO-14	2017D202-SL8-FO-8	
2017D202-SL5-FO-15	2017D202-SL8-FO-9	
2017D202-SL5-FO-16	2017D202-SL8-FO-10	